ئەگەری لێدانی عێراقو لابردنی سەددام!

حەسەن سەیدباقی

گەر بەوردیو زانستیانە تێ روانینی واقعیمان هەبێت لەسەر سیاسەتو کارەکانی ئەمریکا، گومانەکان کاڵتر دەبنەوە لەئاست بیرکردنەوە لەلێدانی عێراق، گەشەکردنی جموجۆڵی سەربازی لەناوچەکەدا، پاش کارەساتی ١١ی سبتەمبەرو بەرزکردنەوەی دروشمی قەڵاچۆکردنی تیرۆر لەجیهاندا، لەکاتێکدا خودی ئەمریکاو سیاسەتەکەی پاڵپشتو پەروکردنی تیرۆر بووە لەجیهاندا. هەروەك ئەوەی کە دیمان چۆن هاریکاری اسامە بن لادنی کردو کردیە هێزێك بۆ بەرەنگاربوونەوەی سۆڤیەتی جاران و بزوتنەوەی دیموکراتی، تا پێگەی پتەوتر بێت لەناوچەکەداو بەکاری بهێنێت لەکاتی شەڕی ساردا، هەروەها یارمەتی (حماس) یدا بۆ دەست خستنە کاروباری فەلەستنییەکان، تا بێتە ڕێگرێك لەبەردەم بزوتنەوەی ڕزگاری بەخشدا.

ئەمڕۆکەش لەهەموو کات زیاتر بۆشی کوڕ جەخت لەڕمانو لابردنی سەددام دەکات، دەکرێت بپرسین بۆ لەم کاتەدا؟ بۆچی بەناوی دژایەتی کردنی تیرۆرە، لەکاتێکدا خودی ئەمریکا گەورەترین یارمەتی دەربوو بۆ نیزامی فاشی لەجەنگی کەنداودا. بۆ جێبەجێ کردنی پلانە نوێیەکانی، گەشتەکەی دەستپێکرد لەئەوروپادا، بۆ دابینکردنی پشتگیریو هاوکاری کردن لەکاتی هێرشو لێداندا، تاڕەوایی بەبڕیارەکانی بداتو گورزێکی کوشندە بوەشێنێ، نەك لەنیزامی عێراقی بەڵکە لەرۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، تا جێ پێی خۆی توندوتۆڵتر بکات لەم ناوچەیەدا، پاش دوو جەمسەریو جەنگی سارد، هەروەك ئەو پروپاگەندەو هەوڵانەی کەدای بۆ لێدانی ئەفغانستان پاش ڕوداوی ١١ی سبتەمبەر، توانی بەئاسانی سیاسەتو پلانەکانی جێگیر بکات، بۆ دەست بەسەراگرتنی بۆرییە نەوتەکانی کازاخستان و سنوربەندییەك لەسنوری چین تا لەداهاتوودا لەرێگەی بەرنامەی تایبەتەوە دەست بخاتە کاروباری چین و پلانەکانی تری جێبەجێ بکات.

بەڵام بەلێکۆڵینەوەو پێداچوونەوەیەکی وشیارەوە، سەیری ڕووداوەکانو بەرئەنجامەکەی بکەین، باروزروفی عێراق زۆر جیاوازە لەگەڵ باروزروفی ئەفغانستان و دنیا، هەروەها کەشو هەوای ئەم دەمە زۆر جیاوازترە لەوەی کە لە جەنگی کەنداودا دیمان، چ لەبارەی تأییدو هاوکاری گەلو حکومەتەکانی ناوچەو هەرێمیو جیهانییەکانەوە بێت، بەشێوەیەکی گشتی لەگەڵ جەنگو لێدانی خەڵكو جەماوەری عێراقدا نین، لەکاتێکدا ئەمە بۆ تێکشکاندنی بنکەی ئابووری عێراقە تا لە داهاتوودا باشتر نوێ بکرێتەوە، کومپانیا مۆنۆپۆڵەکانیش سودمەند بن. لەم حاڵەتەشدا بۆشو هاوکارەکانی، بۆ پەردەپۆش کردنی ڕووداوی ١١ی سبتەمبەر لەسەرەتاوە پەلاماری خانووە قوڕینەکانی ئەفغانیان داو، کاولکاریو کوشتو بڕێکی زۆری لەو ناوچەیەدا کرد، لەکاتێکدا اسامەو هاوکارەکانی تاوەکو ئێستاش لەژیانداو هیچ زیانێکیان پێ نەگەیووە، عێراقش بۆ چەندین جار هێرشی ئاسمانیو ڕۆکێت باران کراوەو سەدام هەر سەدامە، جا بۆ ئەمە دەکرێت بڵێین گومانەکان لەوانەیە ئەمجارە شێوازێکی تر بگرێتە خۆ، لابردنی سەددام کە ئاواتی هەر مرۆڤێکی ئازادیخوازو دیموکراتخوازە بۆ دابنیکردنی ژیانێکی نوێ لەعێراقدا، سەرەتای دەست پێکردنی هێرشی ئەمریکی بێت، پێ دەچێت ئەرکەکانی سەددام ڕوو لە تەواوبوون بێتو شانۆی سیاسی سیمایەکی تر بەخۆوە بگرێتو دیاری بۆشو حیزبەکەی بێت بۆ ١١ی سبتەمبەری ئەمساڵ، لەم حاڵەشدا خراپ نابێت کتوپڕ سەددام لەنێو بچێت.

بەڵام بەرپاکردنی جەنگێکی درێژخایەن لەناوچەکەدا، بەزیان دەگەڕێتەوە بۆ خەڵکی ناوچەکە، تەنها کۆمپانیا مۆنۆپۆڵەکانی چەك سوودمەندن و خواستەکانیان لەهەڵگیرساندنی جەنگدایە، دەیانەوێت ئەو جەنگە بەردەوام بێت.

نیزامی فاشی عێراقیش سەرباری ئەوەی دژی گەلی عێراقە، هەردەم وێران کاریو ئەنفالو ڕەشەکوژی کردووە دژ بەگەلی ستەم دیدەی کورد لەکوردستاندا. لەم حاڵەتەشدا گەل بەگشتی لەگەڵ لابردنو ڕمانی نیزامدان.

www.kurdistannet.org

ئەمەش ئەركى يەكەمى جەماوەرى عێراقو ئۆپۆزیسیۆنی ڕاستەقینەیە. گەر لەم بۆچوونەوە سەیری سەردانەكانی بۆشو نوێنەرەكانی بكەین، كە بە ئەڵمانیا دەستی پێكرد، ئەوەمان لا ئاشكرا دەبێت، ترسو لەرزو دوو دڵییەك لای بۆشو نیزامەكەی دروست بووە، ئەو سیاسەتو پلانەی كە هەیەتی ڕۆژ لەدوای ڕۆژ گەندەڵییەكەیو شەڕخوازییەكەی ئاشكرا دەبێت. لەكاتێكدا ئەڵمانەكان بەحزبو گەلەوە دژ بوون بەشەڕو پشتگیریان لەشەڕ نەكرد، چونكە ئەمان لەهەموو كەس زێتر لەشەڕو ئاكامەكانی ئاگادارترن. بۆ ئەم مەبەستە كاتێك بۆش بۆ ئەڵمانیا كەوتە ڕێ كاتی گەشتنی گۆڕا، وە هێزێكی تایبەتی زۆری لەگەڵ خۆیدا هێنا بوو بۆ پاسەوانی، ئەو ناوچەی كە ئوتێلەكەشی لێ بوو كۆنترۆڵ كرا، تا ڕادەی ئەوەی ئەو ئاوەی بەوێدا ڕەت دەبوو كۆنترۆڵ كرا، زێرابەكان گیران، هێزی دژە شەڕو چەپەكانیش بەچەند كیلۆمەترێك قەدەغە بوون نزیكی ئەو ناوچەیە ببنەوە. هەروەها لەنێو باڵەخانەی پەرلەمانیشدا بۆش ڕووبەڕووی دروشمی (شەڕمان ناوێت، شەڕمان بۆ مەهێنە) بووەوە، بەتایبەت لەلایەن حزبەكەی گیزی (PDS) كە هەڵوێستێكی واقعییە دژ بەشەڕە، نەك بەرگری كردن لەسەددام.

لێرەدا دەكرێت ئێمەش بڵێین نا بۆ شەڕی چاوەڕوان كراو، بەڵێ بۆ ڕمانی سەدامو دامو دەزگا سیخوڕییەكەی، بۆ بەرقەراربوونی نیزامێكی دیموكراتی پێشكەوتنخواز، كە دابینكەری مافە مرۆییەكان بێت، مافی چارەی خۆنووسین بۆ گەلی كورد دەستەبەر بكرێت، چ لە فیدرالیەتدا بێت وەك ئەوەی دەخوازرێت، یان دەنگ دانێكی گشتی بكرێت بۆ جیابوونەوەو دەوڵەتی سەربەخۆ بۆ گەلی كورد، لەئەنجامی ئەو هێزەی كە دێتە ناوچەكە خەتەری شەڕێكی كاول كار دەكرێت دژ بە ئێرانو سوریا.. تاد، لەدواتردا لەمە دەدوێین.

ئەگەرەكانی لێدانی عێراقیش لەچەند خاڵێكدا دەبینرێتەوە وەك:

١ـ كودەتای سەربازی.

٢ـ هێرشی ئۆپۆزیسیۆن بەهاوكاری ئەمریكا.

٣ـ داگیركردنی بەهێزی سەربازی ئەمریكی.

ئەوەی لێرەدا جێگەی تێرامانەو نزیكە لەواقعەوە هێرشو داگیركردنی سەربازییە، بەهێزێكی گەورە كە ٢٠٠ تا ٢٥٠ هەزار سەرباز دەگرێتەوە بۆ كۆنترۆڵكردنی بارو زروفەكەو پاراستنی دەستكەوتو بەرژەوەندییەكانی ئەمریكا لەناوچەكەدا.

لەحاڵێ یەكەمدا بەهۆی چەند جار دووبارە بوونەوەو پوچەڵكردنەوەی هەر كودەتایەكی سەربازی بەهاوكاری دەزگا سخوڕییەكانی ئەمریكا و دۆستە دێرینەكانی ڕژێم، لەتوانا بەدەرو كارێكی گرانە، هەروەها هێزە سەربازییەكان بەرژەوەندییان یەك نییە لەبواری سیاسیو ئاینیو كۆمەڵایەتییەوە. لەم حاڵەتەشدا بەرژوەندی ئەمریكا دەكەوێتە خەتەرەوە.

لەباری دووەمدا دەكرێت چەند لایەنێك هەیە ڕوون بكرێتەوە، چونكە عێراق ئەفغانستان نییە، چ لەبارەی پێكهاتەی ئابووریو كۆمەڵایەتییەوە بێت، یا لەبارەی سیاسیو ئۆپۆزیسیۆنەوە. ئەوەی لەئەفغانستان بوو، حزبو دەوڵەت سەپێنراو بوون بەسەر واقعیەتی كۆمەڵگای ئەفغانیەوە. ئەفغانستان وڵاتێكی دواكەوتووی زێتر عەشائیرییە، حزبی حوكمڕان نامۆبوو بەو واقعەو پەیوەندییە كۆمەڵایەتییەكانی. بەڵام لێرەدا شێوازیكی تر بەخۆوە دەگرێت، پەیوەندی ئۆپۆزیسیۆن لاوازەو لەئاست ئامادە باشیدا نییە، و یەكگرتوو نین لەسەر دروشمەكان و ئامانجەكان، پەیوەندییان بەحكومەت و دەوڵەتەكانی ناوچەو هەرێمەكەوەیە.

ئێمەش وەك كورد لەم نێوەندەدا لەكوردستان پاش ئەو ئەزموونەی دەستەبەر بووە، گەلێ پرسیار لامان گەڵاڵە دەبێت لەسەر ئەگەری لێدان.

دەكرێت بپرسین چ بەرژەوەندییەك هەیە لەكاتی لێدانی عێراقدا بۆ گەلی كورد؟ ئایا كورد تووشی ڕەنجەڕۆیی و دەربەدەرییەكی تر نابێتەوە، و ئەو ئەزموونەی ١١ ساڵە بەدەست هێنراوە چۆن دەپارێزرێت؟ ئایا لەپریشكی شەڕو هێرش دەوڵەتەكانی ناوچە (توركیا) كوردستان دەپارێزرێت؟ ئەمەو گەلێ پرسیاری تریش.

www.kurdistannet.org

ماوەیەك لەمەوپێش (پ. د. ك) پرۆژەیەكی وەك پێشنیار بۆ داهاتووی كوردو كوردستان پێشكەش كردووە، دەكرێت بڵێین بۆ ئەم قۆناغە بەهەر كەمو كورتییەكەوە ئایندەیەكی باش‌و پۆزەتیڤە، لەم قۆناغەو لەكاتی لێدانداو ئایندەی عێراقدا، بتوانرێت مافە نەتەوایەتییەكانمان بپارێزین، بەڵام سەیر لەوەدایە زۆر كورد، چاكترە بڵێین خۆ بەكوردزانی عەیار ٢٤ لەشاشەی تەلەفزیۆنەكانەوە، لێدوان‌و توێژینەوەیان هەیە لەسەر ئایندەو باورزورڤ كوردستان‌و عێراق، و ئەگەرەكانی لێدان‌و پاشە ڕۆژی كورد، هەر كەسەش بەگەرزی خۆی جاو دەكات.

لەم شەوانەدا مێزگردێك بوو لەشاشەی مید TV بۆ بەڕێزان (حەمە شوان‌و د. برهان یاسین‌و كەمال شوان) وەك هەر مێزگردێك كە لێدوان دەكرێت شتێكی ئاساییە. بەڵام ئەوەی لەم مێزگردە لای من ئاسایی نەبوو، لێدوانەكانی برهان یاسین‌و كەمال بوو.

هەر كەسێك كەمێك لەسیاسەت ئاگاداربێت‌و دوور نەبێت لەواقعی كوردستان، لەدەوری دەوڵەتەكانی ناوچەو هەرێمەكان ئاگادار دەبێتەوە، و دەزانێت‌و گومانی نامێنێ كە دەوڵەتی تورك‌و دەوڵەتەكانی تر چاویان بەو ئەزموونەو واقعی كوردستاندا هەڵنایەت، هەرگیز لەگەڵ دامەزراندنی دەوڵەتی كوردیدا نین! ! بۆ نموونە كاتێك بەڕێز بارزانی بڕیاری هەڵكردنی ئاڵای كوردستانی دەركرد لەپەرلەمان، توركەكان كەوتنە جموجۆڵ و ناڕەزاییان دەربڕی ئەو كات (ئەربەكان) داوای دانیشتنی پەرلەمانیان كرد، تا قسەو باسیان لەسەر خەتەری ئەو بڕیارەو ئەزموونی كوردستان بكەن، وە شەكانەوەی ئاڵای كوردستانیان بەخەتەری جدی هاتە پێش چاو، ئەو مافە بەكورد ڕەوا نابینن خاوەند كیانی سەربەخۆی خۆی بێت، بەبیرم بێت ئەو دەمە بارزانی هەڵوێستی خۆی دەربڕی لەوبارەوە (ئاماژەی بە لەدایكبوونی خۆیدا لەژێر پەرچەمی ئەو ئاڵایەدا لەمەهاباد، وە تەرخانكردنی خەباتی بۆ بەرز ڕاگرتنی ئەو ئاڵایەو مردن لەپێناویدا) ، ئەمە وەڵامە بۆ زۆر نارۆشنفكرو بیر شێواوی گەلیَ كورد زبان.

ئەجاوید لەسەردانەكەیدا بۆ ئەمریكا، ئاماژەی بەوەكرد كە ئامادەیە بۆ یارمەتی دانی ئۆپۆزیسیۆن‌و ئەمریكا بۆ ڕوخاندنی ڕژێمی عێراقی، بەمەرجێ كە دەوڵەتی كوردی دانەمەزرێت، كەركوك‌و موصل لەئاستێكدا بێت بەرژەوەندییەكانی توركی تیدا پارێزراوبێت، دیسان ئەو هێزە سوپایەی كاتی خۆی قبرصی داگیركرد، ئەمڕۆكە لەحاڵەتی ئامادە باشیدایە لەكوردستانی باكوردا، بەڵام د. برهان بەناڕاستەوخۆ بەرگری لەبەرژەوەندی تورك دەكات‌و دەڵێت: (توركیا نایەوێت ئەو واقعە تاڵە دووبارە بكاتەوە كە لە قبرص ڕوویداو حكومەتێكی دروست كرد كە هەر خۆی دانی پێدا ناوە) ئەم برادەرە بەم شێوەیە بەرگری لەنیزای توركی دەكات، نیزامێك كە كەمترین مافی نەتەوەیی‌و كلتوری ڕەوا نەبینیوە بۆ گەلی كورد، چیدی نازانم بۆ هەوڵ بدرێت ڕووی سپی بكرێتەوە، ئایا چی لەپشت ئەم پەردەوەیە ئێمە نایبینین، دەترسێم بەرگری لەبەرەی توركمانی بێت، كە ئامانجیان دامەزراندنی دەوڵەتی توركییە لەسەر خاكی كوردستان، ماوەیەك لەمەوپێش پیتەر شولی ئەڵمانی كە ڕاوێژكاری سیاسییە لەئەڵمانیادا، لەدیمانەیەكدا ئاماژەی بەخەتەری ئەو هێزە توركییەو دەست تێوەردانی لەكاروباری كوردستان بەشێوەی داگیركردن كرد. لەكاتێكا كاكی كوردیش بەپێچەوانە دەپەیڤێ، پێدەچێت ئەو باشتر لەو حاڵەتە سیاسیە گەشتبێ وئاگادار بێت.

لەهەر بارو زروفێكدا بێت كورد دەگاتە ئامانجە نەتەوایەتییەكان بەشێوەیەكی كارامە، لەكاتێكدا دوژمنان چاویان بەو دەستكەوتانەدا هەڵنایەت كە ڕۆڵەكانی ئەم گەلە خەباتیان بۆ كردووەو لەپێناویدا بوونەتە قوربانی.

گەر ئێمە دڵسۆز بین بۆ خەڵكی ستەم دیدەی كوردستان، دەكرێت ڕەخنەمان هەبێت‌و كەم‌و كوڕییەكان دەست نیشان بكەین، ڕێگە چارەی دروست بدۆزینەوە تا وڵات بەرەو پێش بڕوات‌و ئاستی زانستی بەرز ڕابگرین‌و ئاگاداربین لەخەنجەری ژەهراوی كە لەپشتەوە لەم گەلەو ئەزموونەكەی ئەدرێت، بەناوی ئەم لایەن‌و ئەو حزب‌و ئەو ڕۆشنفكرەوە.

www.kurdistannet.org

من تێناگەم لە چ شوێنێكی دنیادا باو بووە كە رژێمی دیكتاتۆری و فاشی حوكمڕان بووبێت، مافە سەرەتاییەكانی مرۆڤ پارێزراوەو فیدرالیەت بەرقەرار بووە، هەروەك ئاخاوتنەكەی كاكی بەڕێز، گەر وابوایە ئەوا ئەو دەوڵەتانەی پلەی یەكەمیان هەبووەو هەیە، توركیاو عێراق و چیكۆسلۆڤاكو رەوەنداو.. تاد، دەبوو زۆربەی ئەم وڵاتانە زیاتر لەنەتەوەیەكیان تێدا ژیاوە ئازادبوونایە، بەڵام بەپێچەوانەی رای كاك برهان ئەو گەلانەی تێیدایە زێتر چەوساونەتەوە.

پێدەچێت لەتێڕوانینی ئەو برادەرەوە (سۆڤێتی كۆن. . بیری پێشكەوتنخواز) دەشبهێنێ بەدیكتاتۆرو دیموكراتی دەكاتە دیكتاتۆری. گەر بۆچوونی ئەو برادەرە ڕاست بوایە ئەوا لەتەواوی دنیادا كێشەو ململانێ و شەڕ نەدەماو ئاسوودەیی سەراپای بەشەریەتی دەگرتەوە. گەلی كوردیش پێش هەموو گەلانی دنیا بەمافە نەتەوایەتییەكانی دەگەیشتو ئەنفال و جینۆساید نەدەكرا.

كاك كەمالیش دەڵێت: (ڕۆشنبیر لەكوردستانی باشووردا نییە، لە فیدرالیەت بگات) ڕاست دەفەرموێت تەنها ئەو برادەرە، بەو كوردییە بەهێزە تێكەڵە لەوشەی بیانی تێدەگات، كە مرۆڤ بەئاسانی لەوشەكانی نەدەگەیشت، پێم وایە وەك فیدرالیەتەكەی لەمەڕ خۆیەتی. . دەخوازم ئەو برادەرە دەورەیەك بكاتەوە بۆ ڕۆشنبیرانی كوردستانی باشور، تا لە فیدرالیەت بگەن و خۆیشی بچێتە دەورەیەكی زمانەوانی تا چێترو ڕونتر بپەیڤێت.

لەكۆتایدا بەهیوام كاك برهان بەویژدانەوە بڕوانێتە واقعی كوردستان و ئەو پێشكەوتنەی بەخۆیەوە بینیوە، لەماوەی ئەم یانزە ساڵەدا، لەكاتێكدا ئەو كەمە نەتەوانەی وەك توركمان و ئاشوری. . كە لە كوردستاندان لەسایەی ئەم ئەزموونەوە شادن بە مافە ڕۆشنبیری و كلتورییەكانیان و ئازادی خۆیان هەیە، پێشنیارم ئەوەیە ئەو مافەی لێرە دەستەبەرە بۆ كەمەنەتەوایەتییەكان، بدرێتە كوردەكانی باكور ئەوجا ستایشی كاك برهان و دەوڵەتی ئەجاوید دەكەین.

جارێكی دی دەمەوێت بڵێم لێدانی مسۆگەر بۆ عێراق لەئارادایە، بەڵام خەتەری جدی ڕووبەڕووی گەلانی ناوچەكەیە بەشەڕێكی درێژخایەن كە هەنگاوی یەكەم لەعێراقەوە دەست پێ دەكات، لەبەرنامەی ئەمریكادایە كە زێتر لە ٦٠ دەوڵەت تیرۆریستن یان هاریكاری تیرۆر دەكەن، گەر هەریەكەیان ساڵێكی بوێ ئەوا ئەمریكاو هاوپەیمانەكانی ٦٠ ساڵیان ئەوێت بۆ جەنگ، ئەوەی كە دەسەڵاتدارەو سودمەندە كۆمپانیا مۆنۆپۆلەكانی دروستكردنی چەكن، زەرەرەكەشی بۆ گەلانی دنیایە، بەتایبەت گەلانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست.

كۆتایی یولی / ٢٠٠٢
هەولێر

www.kurdistannet.org